

**Agència de
Residus de
Catalunya**

JORNADA

EL NOU MARC LEGISLATIU EN GESTIÓ DE RESIDUS. APUNTS SOBRE LA SEVA VALORITZACIÓ

**Nova Llei 9/2008 de modificació de la Llei 6/1993 reguladora dels
Residus de Catalunya.**

**Jordi Renom i Sotorra,
Director de la Divisió de Gestió de Residus
Agència de Residus de Catalunya.**

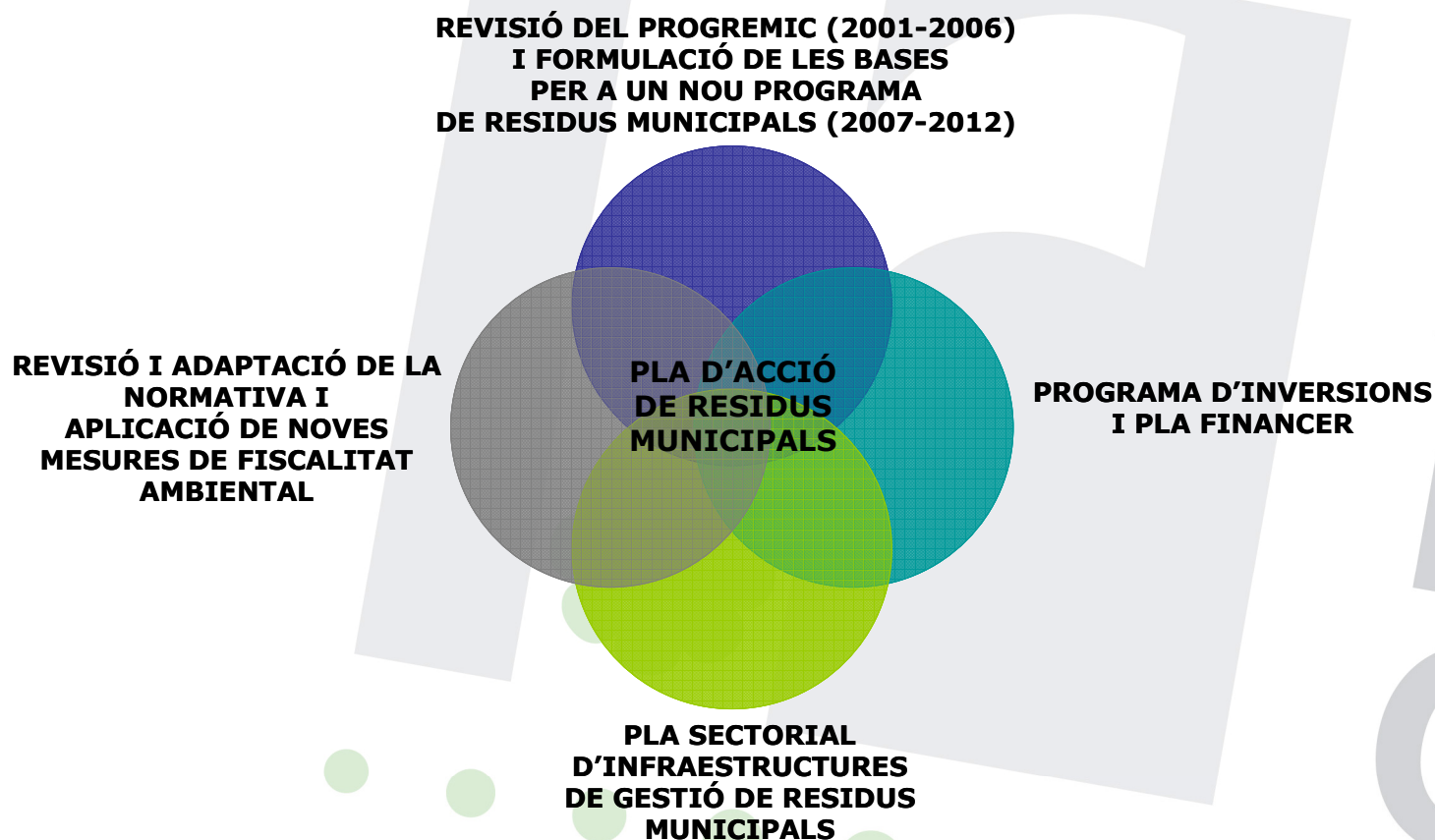
Sant Quirze del Vallès, 5 de febrer de 2009

**Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge**

Estratègia del Pla d'Acció 2005-2012

Agència de
Residus de
Catalunya

Llei 9/2008, de modificació de Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

- **Principals aspectes:**

- Harmonització normativa
- Valorització material com a acció prioritària del Govern
- Garantir Planificació
- Garantir el tractament dels residus
- Col·laboració amb els ens locals
- Garantir la participació social
- Modificacions organitzatives

- **HARMONITZACIÓ NORMATIVA**

- Es modifiquen diversos articles per tal d'harmonitzar la normativa catalana amb les noves disposicions europees.
- S'incorporen les exigències de la normativa d'avaluació ambiental estratègica de plans i programes, i els drets d'informació i participació en l'elaboració dels Plans i Programes.

- **Priorització del principi de valorització material dels residus**
- **Definició de valorització material (art.2,j): aprofitament dels recursos exclosa la utilització dels residus com a font d'energia**
- **Establiment de jerarquia en la planificació (art.6,1.d i art 13.1,c): valorització material com a via prioritària en la gestió dels residus**

- **GARANTIR LA PLANIFICACIÓ**
 - Es crea la figura de Pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals per tal de racionalitzar la planificació territorial de les instal·lacions de gestió de residus, de manera que es fixen uns criteris de localització precisos per instal·lacions de residus. Respon a la necessitat històrica de planificar de forma acurada les necessitats al territori motivada principalment per:
 - Inversió de la tendència actual caracteritzada per un excessiu ús dels sistemes finalistes.
 - Necessitat d'implantar instruments nous per mesurar el desenvolupament econòmic dels països i dels sectors productius que no estiguin basats en el consum de recursos a gran escala. En definitiva, es necessita un canvi de mentalitat que es tradueix en "Residu = Recurs".

- Esgotament de les instal·lacions que actualment gestionen els residus (abocador del Garraf).
- Necessitat de prioritzar la valorització dels residus i reduir progressivament el nombre de tones de residus destinats a dipòsits controlats, tal i com marca la normativa europea.

Aquesta planificació, en tot cas, es fa en el marc del respecte a l'autonomia local (art.6 quater, 2): el PROGREMIC garantirà l'autonomia local per prestar la gestió de residus sota la seva responsabilitat.

- **Principals aspectes:**

- Pel que fa a la tramitació del **Programa de Gestió de Residus Municipals** i atesa la necessària coordinació amb els ens locals es preveu, d'acord amb la Llei municipal i de règim local, que aquest programa tingui la naturalesa de **pla sectorial de coordinació**.

- **OPTIMITZACIÓ DE LA PLANIFICACIÓ DE LA GESTIÓ DELS RESIDUS: REGULACIÓ DE LA FIGURA DEL PLA TERRITORIAL SECTORIAL D'INFRAESTRUCTURES**

**** El pla territorial sectorial d'infraestructures de residus municipals ha de preveure els tipus d'instal·lacions de gestió de residus municipals – com plantes de transferència, plantes de triatge i tractament i instal·lacions de disposició del rebuig dels residus municipals – que han de donar servei als diferents àmbits territorials, i si s'escau, la seva localització, per tal de garantir el compliment de les mesures de prevenció i reciclatge del programa de gestió de residus municipals de Catalunya. També ha de determinar les dades tècniques i de capacitat de cadascuna de les instal·lacions previstes, amb l'objectiu d'ajustar-se a les necessitats de la població i de les activitats de l'àmbit territorial en qüestió

- ***Les instal·lacions previstes en el Pla Territorial Sectorial han ser finançades per l'ARC d'acord amb el Pla financer que s'estableixi en el corresponent "Contracte/Programa" subscrit entre l'ARC i el Govern.
- ***El plantejament general urbanístic s'ha d'adaptar a les determinacions establertes en el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de gestió de residus municipals. Quan el planejament no s'hagi adaptat, per a dur a terme la implantació de les instal·lacions previstes en el Pla es pot formular i aprovar un pla especial urbanístic

- **Altres previsions a la Llei 6/1993 pel que fa a la planificació urbanística:**

Els instruments d'ordenació del territori i de planejament urbanístic han de contemplar la gestió dels residus i establir les prescripcions pertinents al respecte.

El planejament general ha de contenir les determinacions dins del sistema d'equipaments o serveis tècnics que estableixin les reserves de sòl necessàries per les instal·lacions de gestió de residus.

- **GARANTIR EL TRACTAMENT DE TOTES LES FRACCIONS DELS RESIDUS:**
 - Incentivar al màxim la recollida selectiva de residus municipals, incidint sobretot, a la recollida selectiva de matèria orgànica.
 - Es garanteix la implantació de la recollida selectiva de la matèria orgànica a tots els municipis de Catalunya d'acord amb els corresponents **plans de desplegament de la recollida selectiva de la FORM** que tots els municipis han d'elaborar. S'inclou en el text de la llei l'obligatorietat pels ens locals de la consignació de les partides necessàries per realitzar-la en els seus pressupostos.
 - El termini per presentar aquest Pla és d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Llei. (10 d'agost de 2009)

Recollida selectiva de residus municipals.

Tots els municipis han de prestar el servei de recollida selectiva de les diverses fraccions de residus. Els municipis han de prestar el servei de recollida selectiva fent servir els sistemes de separació i recollida que s'hagin mostrat més eficients i que siguin més adequats a les característiques de llur àmbit territorial. En el cas que els municipis de menys de cinc mil habitants de dret no puguin prestar el servei de recollida selectiva per si mateixos o en col·laboració amb altres municipis, la recollida selectiva pot ésser assumida pel consell comarcal o ens consorciat corresponent, d'acord amb la legislació de règim local aplicable a Catalunya. Així mateix, a tots els municipis de menys de cinc mil habitants de dret poden optar a les mesures de foment anual que convoca l'Agència per consolidar la recollida selectiva.

- **FONS DE GESTIÓ DE RESIDUS**

- S'amplia la regulació del Fons de Gestió de Residus per fer-la extensiva a d'altres categories de residus, un cop quedi garantit el finançament de les infraestructures de gestió de residus municipals. (art 48.2), en concordança amb la previsió de regulació dels fons procedents dels nous cànons.

REFORÇAR LA COL·LABORACIÓ AMB ELS ENS LOCALS

- S'amplia l'àmbit d'actuació del Fons Econòmic (article 27 bis). La nova redacció disposa que en són beneficiaris els ens locals en el territori dels quals s'ubiquin:
 - instal·lacions que realitzin operacions de gestió de residus especials declarades servei públic de titularitat de la Generalitat de Catalunya, i
 - instal·lacions de tractament i disposició del rebuig de residus municipals previstes en el Pla Territorial Sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals.

Aquests ens locals poden ser beneficiaris de les següents aportacions:

- Un fons consistent en un percentatge del pressupost total de l'obra a realitzar per a la implantació de la nova instal·lació de gestió de residus.
- Un fons consistent en una aportació econòmica anual de caràcter variable, determinada en funció del sistema de la instal·lació, de la tipologia dels residus i del nombre de tones que tracta anualment.

- El ens locals beneficiaris del Fons econòmic participen en les funcions de control i vigilància de la instal·lació corresponent.
- Les entitats locals beneficiaries del Fons econòmic podran tenir una valoració prioritària respecte dels ajuts concedits en el marc dels plans i programes de cooperació en obres, activitats i serveis d'interès municipal, sempre que aquesta valoració prioritària sigui compatible amb els criteris que estableixin les bases de la convocatòria.

Previsió d'accions de foment i suport per l'optimització de la gestió dels residus, en concret per:

- Establir i consolidar el servei de recollida selectiva, inclosa la fracció orgànica, en els municipis de menys de cinc mil habitants en què la distància, la dispersió demogràfica i la quantitat de residus produïts condicionen econòmicament la prestació d'aquest servei, i també en els municipis en què l'afluència de la població estacional condiciona econòmicament i logísticament la prestació d'aquest servei.
- Impulsar i consolidar l'ús dels productes reciclats i reciclables per als quals no hi ha un mercat consolidat i tenen dificultats per competir, en igualtat de condicions econòmiques de mercat, amb altres productes similars produïts amb matèries primeres naturals de primera generació.
- Fomentar i establir línies d'ajut econòmic per als ens locals, en funció de l'esforç amb què contribueixen a la recuperació i la valorització material del conjunt de fraccions que componen els residus i que sigui objecte del servei de recollida municipal

- **Previsió de línies d'ajut i suport tècnic i administratiu als ens locals.**

“Article 22. Operacions de reciclatge i tractament de residus.

22.4. L'administració de la Generalitat pot cooperar amb els ens locals, especialment, prestant ajuda tècnica i econòmica per a la redacció d'estudis, incloent els auxilis informatius i administratius que siguin necessaris.”

SOLS CONTAMINATS – NOU REGIM D'ACORD AMB LA NORMATIVA BÀSICA ESTATAL

Per regenerar els espais degradats per descàrregues incontrolades i recuperar els sòls contaminats, els programes corresponents han de tenir en compte:

Que estan obligades a assumir el cost de les operacions de neteja i recuperació dels sòls contaminats i els espais degradats i, si escau, a elaborar a càrrec seu els estudis d'investigació i anàlisi de risc necessaris per a determinar aquestes operacions, les persones següents:

Primer: Les causants de la contaminació, que han de respondre de manera solidària en el cas que es tracti de més d'una persona.

Segon: Subsidiàriament a les anteriors, i per aquest ordre, les persones posseïdores dels terrenys i les persones propietàries no posseïdores, que han de respondre de manera solidària en el cas que es tracti de més d'una persona.

SOLS CONTAMINATS – NOU REGIM D'ACORD AMB LA NORMATIVA BÀSICA ESTATAL

La declaració d'un sòl com a contaminat pot comportar la suspensió de l'executivitat dels drets d'edificació i altres aprofitaments del sòl que siguin incompatibles amb les mesures de neteja i recuperació del terreny que s'hi estableixin, fins que aquestes es duguin a terme o es declari el sòl com a no contaminat.

Les actuacions per procedir a la neteja i a la recuperació dels sòls declarats com a contaminats es poden portar a terme per mitjà d'acords voluntaris entre els que estan obligats a fer aquestes operacions, o per mitjà de convenis de col·laboració amb participació de les administracions públiques. En tot cas, els costos de neteja i recuperació dels sòls contaminats són a càrrec de qui està obligat a fer dites operacions. Els convenis de col·laboració signats amb les administracions públiques poden establir incentius econòmics que puguin servir d'ajut per a finançar els costos de neteja i recuperació dels sòls contaminats.

INCENTIVAR LA PARTICIPACIÓ SOCIAL EN MATÈRIA DE RESIDUS

- Es regula el Consell per a la prevenció i gestió dels residus com a òrgan d'assessorament del Consell de Direcció que possibilita la participació de la societat en el debat públic ambiental en matèria de residus.**

“ Article 60bis.

1. El Consell per a la prevenció i la gestió dels residus a Catalunya és l'òrgan d'assessorament i de participació del Consell de Direcció en relació a les accions de l'ARC en matèria de prevenció i gestió de residus.
2. Integren el Consell per a la prevenció i la gestió dels residus a Catalunya entre d'altres, les entitats locals, les entitats ecologistes, les organitzacions sindicals, les organitzacions empresarials, les organitzacions professionals agràries, les organitzacions d'entitats d'economia social vinculades a la gestió de residus, les associacions de veïns, les organitzacions de consumidors i usuaris, les universitats, experts en la matèria i representants de l'Administració de la Generalitat.
3. Són funcions del Consell per a la prevenció i la gestió dels residus a Catalunya les que li siguin atorgades reglamentàriament, i, en particular, les següents:
 - a) L'assessorament i la formació de propostes d'actuació en matèria de prevenció i de gestió de residus.
 - b) Emetre informe sobre plans i programes de gestió de residus, i les seves revisions.
 - c) Emetre informe sobre disposicions de caràcter general que tinguin per objecte els residus.
 - d) La promoció de processos participatius en matèria de prevenció i gestió de residus.”

- **Amb la mateixa finalitat, es preveu la participació social en el seguiment del bon funcionament de les instal·lacions de gestió de residus d'interès general i estratègic.**

- **“Art. 14. Tècniques i instruments d'actuació.**

14.4. S'han de constituir comissions de seguiment, amb participació social, que vetllin pel correcte funcionament de les instal·lacions de gestió de residus d'interès general i estratègic. La forma de constitució i les normes de funcionament d'aquestes comissions han de ser objecte de desenvolupament reglamentari”

Art.27 bis : El ens locals beneficiaris del Fons econòmic participen en les funcions de control i vigilància de la instal·lació corresponent.

- **SOBRE ELS SERVEIS PÚBLICS**

- Adequació de la prestació de servei públic de tractament de residus especials per part de la Generalitat de Catalunya, limitant a les operacions de dipòsit controlat i incineració.
- Supressió dels serveis públics de tractament de residus especials pels quals s'aplica el principi de responsabilitat del productor i s'han constituït SIGs per a la seva gestió.

- **Modificacions estructurals de l'ARC.**
 - **Es modifica la figura del Gerent que passa a anomenar-se director i es modifica la composició del Consell de Direcció per afavorir una major participació social**

“Article 56. Composició del Consell de Direcció.

c) Les vocalies integrades per les persones següents: nou representants dels departaments de la Generalitat, nomenats pel Govern; set representants dels ens locals de Catalunya, una d'aquestes persones designada per l'Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus i les altres sis designades per les dues associacions d'ens locals més representatives de Catalunya; un representant de l'Associació Catalana d'Indústries de Tractadors de Residus Especials; dos representants de les entitats ecologistes de Catalunya, nomenats pel conseller o consellera competent en matèria de medi ambient; dos representants de les organitzacions més representatives de consumidors i usuaris de Catalunya, nomenats pel conseller o consellera competent en matèria de medi ambient, un representant de la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya.

Agència de
Residus de
Catalunya

ADAPTACIÓ DE LA PLANIFICACIÓ DE RESIDUS AL NOU DESPLEGAMENT NORMATIU

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

La situació actual a Catalunya

- S'ha avançat en matèria de recollida selectiva de residus municipals superant el 30% de la generació (situant-se en el mateix ordre de magnitud que la resta de països desenvolupats)
- La valorització de residus industrials se situa al voltant del 70%.
- La valorització de residus de la construcció està començant, i estem assolint aproximadament el 20%.
- El sistema actual però, segueix excessivament recolzat en els tractaments finalistes, com els abocadors i les incineradores.

**Cal aconseguir el màxim aprofitament
i minimitzar el rebuig final**

- **PROGREMIC 2007-2012**
Subprogrames del PROGREMIC
 - Subprograma de prevenció
 - Subprograma de polítiques de comunicació
 - Subprograma gestió de fraccions biodegradables
 - Subprograma de gestió de residus d'envasos
 - Subprograma de gestió de fraccions minoritàries
 - Subprograma de foment de les recollides comercials
 - Subprograma de I+D+i
- **PROGRIC 2007-2012**
Eixos d'actuació:
 - Minimització
 - Valorització
 - Disposició del rebuig
- **PROGROC 2007-2012**
Eixos d'actuació:
 - Prevenció
 - Valorització i Deposició controlada
 - Implantació del model de gestió
 - Desenvolupament d'Infraestructures
 - R+D+iT
 - Control i Seguiment
 - Formació, Sensibilització, Educació

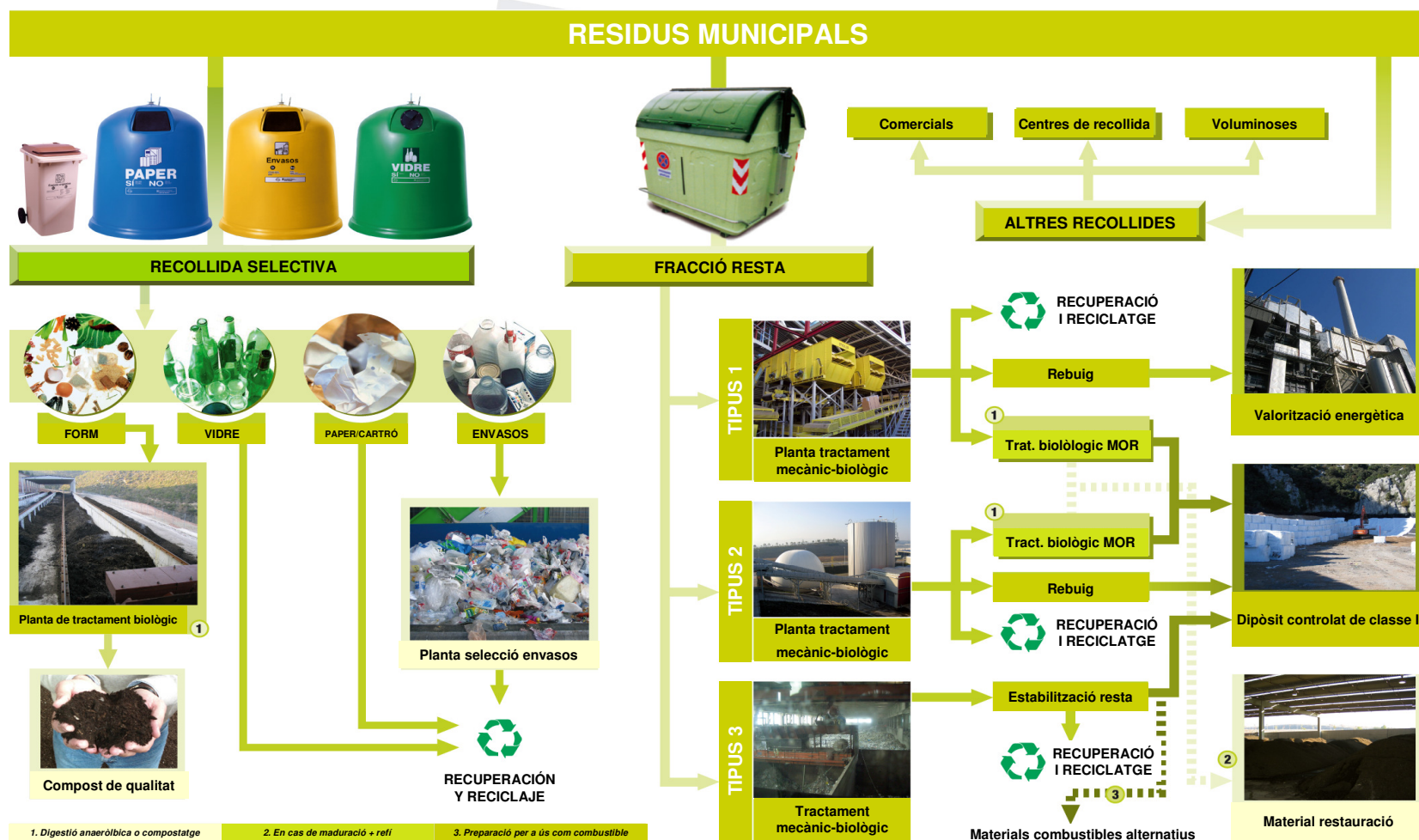
Els nous plans de gestió de residus recullen els diferents aspectes de la directiva i de la nova llei catalana de residus.

Agència de
Residus de
Catalunya

NOU MODEL DE GESTIÓ DELS RESIDUS MUNICIPALS

Nou model: impuls de la recollida selectiva i tractament de totes les fraccions

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

Agència de
Residus de
Catalunya

PROGRAMA DE GESTIÓ DE RESIDUS MUNICIPALS 2007-2012

Fraccions residuals:

Fracció orgànica, Fracció paper, Fracció envasos, etc.

Jerarquia d'actuació:

Persones, Gestió, Infraestructures

Instruments: Econòmics, tècnics, organitzatius, normatius, educatius.

	Persona	Gestió	Infraestructura
Prevenió			
Recollida Selectiva			
Tractament			
...			

Jerarquia de gestió:

Prevenió, Recollida Selectiva, Valorització Material Secundària, Valorització energètica, Disposició final

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

Objectius dels programes de gestió a Catalunya

PROGREMIC 2007-2012:

Objectius del PROGREMIC 2007-2012				
Prevenió en origen	Manteniment de l'estabilització en la generació per capita en la primera fase del Programa i tendència a la reducció en la segona fase per aconseguir, el 2.012, un 10% de reducció respecte 2.006.			
Valorització material	Matèria Orgànica	55% de valorització material total Impropis en la recollida selectiva menors al 15%		48% Valorització material total
	Vidre	75% de valorització material total	60% valorització material total d'envasos	
	Paper i cartró	75% de valorització material total de paper i cartró (envàs i no envàs)		
	Envasos Lleugers	25% de valorització material total d'envasos lleugers		
	Altres	25% valorització material total de la fracció altres en general VOL: 20% valorització material total. Increment de la recuperació per reparació, reutilització o reciclatge. PILES: 25% recollida selectiva el 2.012. RAEE: Objectius marcats al Reial Decret 208/2005.		
Reducció de rebuig a disposició final	Disminució progressiva de residus sense tractar a incineració o dipòsit controlat fins arribar a 100% de tractament l'any 2.012. Disposició d'un 43% de rebuig respecte la generació total de residus.			

La Directiva obliga als estats membres a elaborar programes de prevenció.

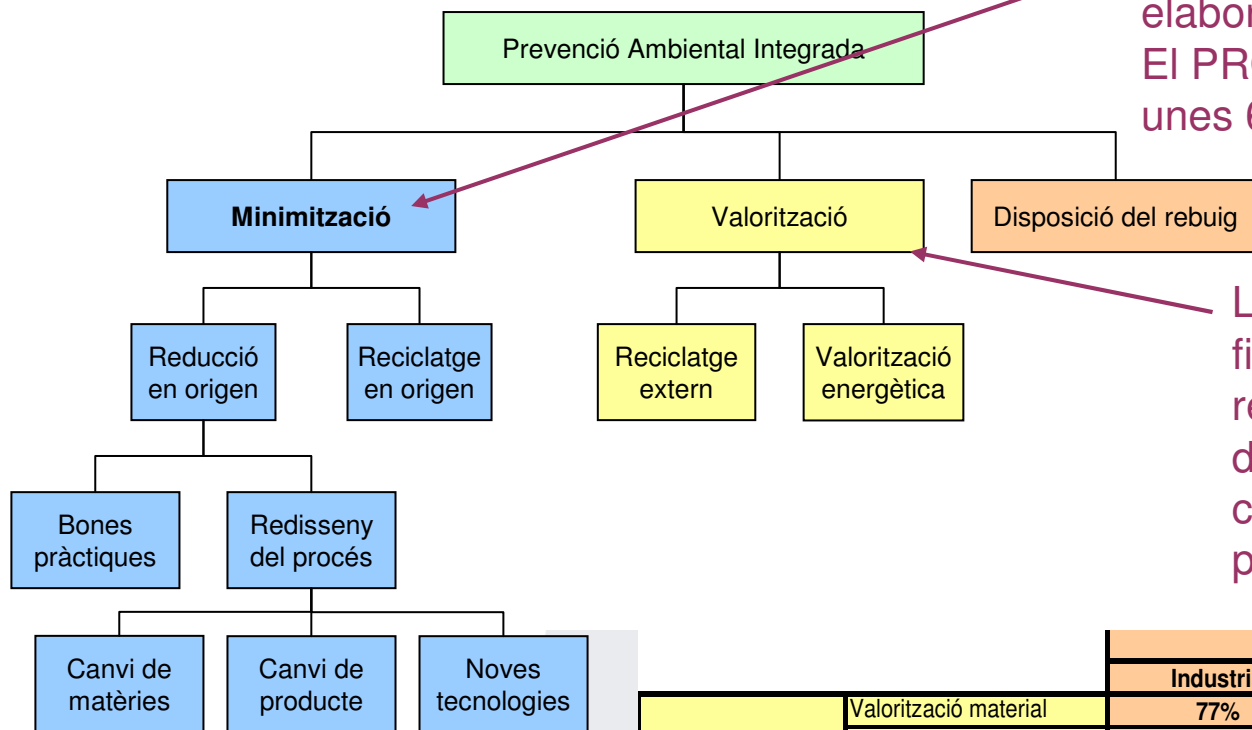
La Directiva fixa el 50% de reutilització i reciclatge de residus de matèries com el paper, metall, plàstic i vidre a 2020.

Objectius dels programes de gestió a Catalunya

PROGRIC 2007-2012:

La Directiva obliga als estats membres a elaborar programes de prevenció. El PROGRIC preveu minimitzar unes 60.000t/any

La Directiva fixa el 50% de reutilització i reciclatge de residus de matèries com el paper, metall, plàstic i vidre a 2020.

		Objectius 2012			
		Indústria	Gestors	EDARs	Total
Valorització	Valorització material	77%	54%	80%	73%
	Valorització energètica	5%	13%	17%	7%
	TOTAL	82%	67%	97%	80%
Disposició del rebuig	Dipòsit	12%	22%	3%	13%
	Físicoquímico	5%	5%	0%	5%
	Incineració	1%	6%	0%	2%
	TOTAL	18%	33%	3%	20%
		100%	100%	100%	100%

Objectius dels programes de gestió a Catalunya

PROGROC 2007-2012:

OBJECTIUS QUANTITATIS DEL PROGROC 2007-2012	
Recollida i gestió controlada dels residus de la construcció i demolició	100%
Reducció de la generació de residus de la construcció i demolició	10%
Reciclatge de residus de la construcció i demolició	50%
Valorització dels residus d'envasos de materials de la construcció	70%
Recollida selectiva i correcta gestió de residus perillosos	100%

La Directiva obliga als estats membres a elaborar programes de prevenció.

La Directiva fixa el 50% de reutilització i reciclatge de residus de matèries com el paper, metall, plàstic i vidre a 2020.